

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku E. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do przyznania rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 12 czerwca 2019 r., oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 15 listopada 2018 r., mocą którego zobowiązano Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. do ustalenia wysokości emerytury E. S. z uwzględnieniem rekompensaty z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664).

W sprawie ustalono, że organ rentowy ustalił 12 lat i 29 dni okresów pracy odwołującego się w szczególnych warunkach. Tymczasem ubezpieczony od 21 sierpnia 1974 r. do 8 kwietnia 1974 r. wykonywał pracę na stanowisku maszynisty chłodniczego, w tym od 20 kwietnia 1971 r. do 8 kwietnia 1974 r. pełnił zasadniczą służbę wojskową. Podczas służby zakład pracy odwołującego się został przejęty przez inny podmiot, do którego po zakończeniu służby (3 maja 1974 r.) zgłosił się E.

S. i pracował do 31 maja 1975 r. na stanowisku maszynisty chłodniczego. Dodatkowo ustalono także, że odwołujący się pracował za granicą, za pośrednictwem P. Sp. z o.o. od 20 listopada 1987 r. do 6 grudnia 1988 r. i od 28 lutego 1989 r. do 16 września 1989 r. na statkach obcych bander.

Przedmiotowe ustalenia pozwoliły na wniosek, że odwołujący się spełnił ustawowe warunki do uzyskania rekompensaty, bowiem sporne okresy pracy, w tym także okres służby wojskowej, należy uwzględnić w sumie lat pracy w szczególnych warunkach.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną organ rentowy. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz konieczność wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych można zaliczyć do okresów pracy w szczególnych warunkach okres służby wojskowej. Zdaniem organu rentowego, okres służby wojskowej może być wliczony jedynie do ogólnego stażu pracy, zaś żaden przepis nie wskazuje na możliwość zaliczenia go do pracy w szczególnych warunkach.

W odniesieniu do drugiej podstawy skarżący wskazał, że uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., III UZP 6/13 (LEX nr 1385939) dotyczyła przepisu, którego treść ulegała zmianie od 1 stycznia 1975 r. Wypracowane modele orzecznicze dotyczyły art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53, dalej ustawa emerytalna) a nie ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania. W sprawie nie wykazano istotnego zagadnienia prawnego. Z takim problemem mamy do czynienia, gdy: (-) po pierwsze, przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to

zagadnienie; (-) po drugie, musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw; (-) po trzecie, skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen; (-) po czwarte winien przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu.

Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151).

Wypada również dodać, że jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a brak okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu niweczy żądanie zawarte we wniosku skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Problem rekompensaty, o jakiej mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie koncentruje się – jak wywodzi się w skardze – na przesłankach nabycia prawa o emerytury pomostowej, bo ta pozostała poza obszarem procedowania Sądu drugiej instancji. Już z tego względu suponowana podstawa przesądu nie realizuje ustawowego zakresu.

Natomiast, jak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, a za nim także Sąd drugiej instancji, kwestia zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury była przedmiotem uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP

6/13 (OSNP 2014 nr 3, poz. 42). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy jednoznacznie rozstrzygnął - na korzyść ubezpieczonych - wątpliwości prawne w przedmiocie zaliczania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym (obniżonym) wieku emerytalnym. Zgodne z tym stanowisko Sąd Najwyższy zawarł w wyroku z dnia 5 sierpnia 2014 r., I UK 442/13 (LEX nr 1491097), w którym stwierdził, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu uprawniającego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Takie doliczenie jest możliwe tylko wówczas, gdy zainteresowany podjął pracę w szkodliwych warunkach w ciągu 30 dni od opuszczenia wojska. Sąd Apelacyjny wydając zaskarżone orzeczenie doszedł do przekonania, że ustalony w sprawie stan faktyczny, *nota bene* wiążący Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, pozwala na zaliczenie jej okresu do okresu pracy w szczególnych warunkach. Nie można też pominąć uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2015 r., III UZP 4/15 (OSNP 2015 nr 12, poz. 164), czy też wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2018 r., I UK 513/16 (LEX nr 2455735) oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2019 r., I UK 188/18 (LEX nr 2627506). W świetle wskazanego orzecznictwa brak jest podstaw do uznania, że na tym tle powstało istotne zagadnienie prawne czy też występują różnice w wykładni spornej kwestii.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.